

Megoldás. 1. Először számítsuk ki $f(0)$ értékét. A feltétel szerint $f(0) + 0 = f(f(0))$, ahonnan $f(0) = f(f(0))$. Az $f(x) + 2x = f(f(x))$ egyenletben x helyére $f(0)$ -t helyettesítve (megtehetjük, mivel az értelmezési tartomány a valós számok halmaza):

$$f(f(0)) + 2f(0) = f(f(f(0))),$$

az $f(0) = f(f(0))$ szerint: $3f(0) = f(f(0))$, azaz $3f(0) = f(0)$, ahonnan $2f(0) = 0$, tehát $f(0) = 0$.

2. Bebizonyítjuk, hogy f szigorúan monoton. Ha nem lenne az, akkor lenne legalább két olyan hely, ahol ugyanazt az értéket veszi fel: $f(q) = f(r) = w$. Az $f(x) + 2x = f(f(x))$ egyenletbe beírva: $w + 2q = f(w)$, és $w + 2r = f(w)$. Átrendezve: $2q = f(w) - w = 2r$, vagyis $r = q$. Tehát nincs két különböző érték, ahol ugyanakkora a függvényérték, vagyis f szigorúan monoton.

3. Mivel f szigorúan monoton, a 0-t csak 0-nál veszi fel.

Ha f szigorúan monoton nő, akkor $f(0) = 0$ alapján $x > 0$ esetén $f(x) > 0$ és $x < 0$ esetén $f(x) < 0$, tehát $\frac{f(x)}{x} > 0$.

Ha f szigorúan monoton csökken, akkor $f(0) = 0$ alapján $x > 0$ esetén $f(x) < 0$ és $x < 0$ esetén $f(x) > 0$, tehát $\frac{f(x)}{x} < 0$.

4. Definiáljuk az $f_n(x)$ sorozatot tetszőleges valós nemnulla x -re a következőképpen:

$$f_0(x) = x,$$

$$f_1(x) = f(x),$$

$$f_2(x) = f(x) + 2x,$$

$$f_3(x) = f_2(x) + 2f_1(x),$$

...

$$f_k(x) = f_{k-1}(x) + 2f_{k-2}(x).$$

Belátjuk, hogy

$$f_n(x) = \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^n + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^n.$$

A bizonyítást n szerinti teljes indukcióval végezzük.

$n = 0$ -nál

$$f_0(x) = \frac{f(x) + x}{3} + \frac{2x - f(x)}{3} = x,$$

ami igaz, így definiáltuk $f_0(x)$ -et.

Tegyük fel, hogy $n = k$ -ra is igaz az állítás, megmutatjuk, hogy ekkor $n = (k + 1)$ -re is teljesül.

$$\begin{aligned} f_{k+1}(x) &= f_k(x) + 2f_{k-1}(x) = \\ &= \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^k + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^k + 2 \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^{k-1} + 2 \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^{k-1} = \\ &= \frac{f(x) + x}{3} (2^k + 2^k) + \frac{2x - f(x)}{3} ((-1)^k + 2(-1)^{k-1}) = \\ &= \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^{k+1} + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^{k+1}. \end{aligned}$$

Az indukciós feltevés alapján tehát az állítás $n = (k + 1)$ -re is igaz, vagyis a képlet a teljes indukció elve szerint minden n -re használható.

$f_n(x)$ definíciójából:

$$\begin{aligned} \frac{f_n(x)}{f_{n-1}(x)} &= \frac{f(f_{n-1}(x))}{f_{n-1}(x)} = \frac{\frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^n + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^n}{\frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^{n-1} + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^{n-1}} = \\ &= \frac{(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n}{(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1}}. \end{aligned}$$

5. Ha f szigorúan monoton csökken, akkor minden nemnulla y -ra

$$\frac{f(y)}{y} = \frac{f(f_{n-1}(x))}{f_{n-1}(x)} = \frac{(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n}{(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1}} < 0.$$

Három esetet vizsgálunk:

a) eset: $f(x) + x > 0$. A számláló

$$(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n \geq (f(x) + x) \cdot 2^n - |2x - f(x)|$$

és a nevező

$$(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1} \geq (f(x) + x) \cdot 2^{n-1} - |2x - f(x)|.$$

Mivel $f(x) + x$ és $|2x - f(x)|$ is pozitív, azért létezik olyan pozitív egész n , amelyre

$$2^n > 2^{n-1} > \frac{|2x - f(x)|}{f(x) + x},$$

ekkor viszont a számláló és a nevező is pozitív, tehát $\frac{f(y)}{y} > 0$. Ellentmondásra jutottunk, tehát ebben az esetben nincs megoldás.

b) eset: $f(x) + x < 0$. A számláló

$$(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n \leq (f(x) + x) \cdot 2^n + |2x - f(x)|$$

és a nevező

$$(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1} \leq (f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + |2x - f(x)|.$$

Mivel $f(x) + x$ és $-|2x - f(x)|$ is negatív, létezik olyan pozitív egész n , amelyre

$$2^n > 2^{n-1} > \frac{-|2x - f(x)|}{f(x) + x},$$

ekkor viszont a számláló és a nevező is negatív, tehát $\frac{f(y)}{y} > 0$. Ellentmondásra jutottunk, tehát ebben az esetben sincs megoldás.

c) eset: $f(x) + x = 0$, tehát $f(x) = -x$. Ekkor

$$\begin{aligned} \frac{f(f_{n-1}(x))}{f_{n-1}(x)} &= \frac{(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n}{(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1}} = \\ &= \frac{(-x + x) \cdot 2^n + (2x + x) \cdot (-1)^n}{(-x + x) \cdot 2^{n-1} + (2x + x) \cdot (-1)^{n-1}} = -1 < 0. \end{aligned}$$

Az $f(x) = -x$ függvény monoton, és a valós számok halmazán értelmezett, továbbá $f(x) + 2x = f(f(x))$ feltétel fennáll: $-x + 2x = f(-x)$. Tehát $f(x) = -x$ megoldás.

6. Most azt az esetet vizsgáljuk, amikor f szigorúan monoton nő. A feltételből:

$$x = \frac{f(f(x)) - f(x)}{2}.$$

Eszerint lehet definiálni az $f_{-n}(x)$ sorozatot tetszőleges valós nemnulla x -re:

$$f_{-n}(x) = \frac{f_{-n+2}(x) - f_{-n+1}(x)}{2}.$$

Állítás: $f(f_{-n}(x)) = f_{-n+1}(x)$. Teljes indukcióval bizonyítjuk:

A fentiekből következik, hogy $f_{-1}(x) = \frac{f(x) - x}{2}$, $x + f_{-1}(x) = f(x)$, vagyis $f(f_{-1}(x)) = f(f_0(x))$. Tehát $n = 1$ -re az állítás igaz.

Tegyük fel, hogy $n = k$ -ig igaz: $f(f_{-k}(x)) = f_{-k+1}(x)$. Megmutatjuk, hogy ekkor $n = (k + 1)$ -re is:

$$f_{-(k+1)}(x) = \frac{f_{-(k-1)}(x) - f_{-k}(x)}{2},$$

innen $f_{-k}(x) + 2f_{-(k+1)}(x) = f_{-(k-1)}(x)$ és az indukciós feltevés értelmében $f(f_{-k}(x)) = f_{-(k-1)}(x)$, tehát $f(x) + 2x = f(f(x))$ szerint

$$f(f_{-(k+1)}(x)) = f(f_{-k}(x)).$$

Tehát az állítás $n = (k + 1)$ -re igaz, vagyis minden pozitív egész n -re teljesül.

Belátjuk, hogy

$$f_n(x) = \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^n + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^n$$

negatív indexnél is igaz. A bizonyítás ismét teljes indukcióval történik:

$n = 0$ -ra, $n = 1$ -re igaz a képlet, már láttuk. Tegyük fel, hogy $n = k$ -ra, $n = (k + 1)$ -re igaz a képlet, bebizonyítjuk, hogy $n = (k - 1)$ -re is:

$$\begin{aligned} f_{k-1}(x) &= \frac{f_{k+1}(x) - f_k(x)}{2} = \\ &= \frac{1}{2} \left(\frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^{k+1} + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^{k+1} - \right. \\ &\quad \left. - \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^k - \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^k \right) = \\ &= \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^{k-1} + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^{k-1}. \end{aligned}$$

A képlet $n = (k - 1)$ -re is igaz, így a teljes indukció elve szerint érvényes minden negatív n -re is. Tehát tetszőleges egész n -re:

$$f_n(x) = \frac{f(x) + x}{3} \cdot 2^n + \frac{2x - f(x)}{3} \cdot (-1)^n.$$

Most azt az esetet vizsgáljuk, amikor f szigorúan monoton nő, tehát $f(y)/y$ pozitív tetszőleges valós y -ra. Ha n negatív, akkor

$$\frac{f(y)}{y} = \frac{f_{n-1}(x)}{f_n(x)} = \frac{f(f_n(x))}{f_n(x)} = \frac{(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x)) \cdot (-1)^{n-1}}{(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x)) \cdot (-1)^n} > 0.$$

Két esetet különböztetünk meg.

1. eset: $f(x) = 2x$. Ekkor a hányados $1/2$, pozitív. f szigorúan monoton nő, $f(x) + 2x = f(f(x))$ -be helyettesítve: $4x = f(2x)$, ami igaz.

2. eset: $f(x) \neq 2x$. Ekkor tetszőleges negatív páros n -re:

$$\frac{f(y)}{y} = \frac{f_{n-1}(x)}{f_n(x)} = \frac{f(f_n(x))}{f_n(x)} = \frac{(f(x) + x) \cdot 2^{n-1} + (2x - f(x))}{(f(x) + x) \cdot 2^n + (2x - f(x))} > 0.$$

Ha n tart mínusz végtelenhez, akkor $(f(x) + x) \cdot 2^{n-1}$ és $(f(x) + x) \cdot 2^n$ tart 0-hoz, a hányados pedig -1 -hez, tehát a hányados negatív.

Ellentmondásra jutottunk, tehát, ha f monoton nő, akkor csak az első eset felel meg a feltételnek.

Minden esetet megvizsgáltunk, tehát a függvényegyenlet összes megoldása: $f(x) = -x$, és $f(x) = 2x$.